

Горан Митевски

Скопје, Република Македонија

ЕГО-ЛОГИЈА-ПРИМА ФИЛОСОФИЈА, УВЕРТИРА ВО ЕДИНСТВЕНАТА ВИЗАНТИСКА ФИЛОСОФИЈА

Апстракт: Актуелната теоретска сондажа на философијата, аподиктично пендира кон дијагноза на болест на философијата. Ерзо ги активира нашите поиненцијали во поход кон болестотожените елементи, предизвикувачи на загрозувачката состојба. Генезата на болеста на философијата е зајоставувањето на империјивно примарната философска максима **сознај се себе си**, следствено клучниот философски проблем, кој де факто го продуцира философското цензифузирање од системот на знаењето! Всушност, проблемот е во евоцирањето на езо-логијата! Езо-логијата-прима философија, философијата во основа езо-логија, ги урива критериумите кои ја дисквалификуваат Византиската философија како нефилософија, го дислежимира аксиолошкиот аспект на дисквалификацијата на Византиската философија и ја инагурира во последен басион на философијата.

Клучни зборови: Дијагноза, Генеза, Езо-логија, Прима Философија, Византиска Философија

*Зашто не смееме да се вбројуваме или
споредуваме со некои од оние, што
сами се препорачуваат: тие не разбираат
дека се споредуваат сами со себе и се
мерат само со себе.*

***2. Кор. 10, 12**

Кон Его-логијата (генезата на болеста на философијата)

*Секој нека биде над своето срце,
секој непрестано нека се исповедува
себеси, (св. Зосима)
Ф.М.Доситоевски, Браќа Карамазови*

Несомненоста на актуелната декоративност на со ист интензитет актуелната философија, флагрантно кралски доминира во милјето на феномените на философски настроените личности. Философијата се дислоцираше себеси од супстанцијалноста, со целиот свој корпус влезе во универзумот на атрибутите. Дијагнозата-болест на философијата, воопшто не

претставува проблем за инхибирање. Дали прима философија е егологијата(себе испитувањето)? Не, прима философија е егоцентричната философија (која во ултима линеа, е фокусолошки егоцентрична, а не егоцентрична во правата смисла на зборот), која е пар ецелланце солипсистичка (не рефлексивно етаблиран солипсизам, кој како рефлексивен би бил цонтрадицтио ин адјецто). Егоцентрична философија во форма на солипсизам е завршена во истиот миг кога е почната. "Коренот на гревот, гревот во својата метафизичка суштина е упорното тврдење: ЈАС=ЈАС"¹, вели Јустин Поповић. Метафизички нихилизам... Солипсизмот не е нихилизам, нихилизмот може да биде само метафизички... Колку беше идилична философската динамика пред да се дигестира Кант... а, потем лавина од философији... Со аплицираниот метафизички нихилизам, еклатантно пред нас се издигнува монументалното здание на Ничеовата воља за моћ"Овој свет е воља за моћ-и ништо друго! И вие сте таа воља за моћ- и ништо друго!²". Атмосфера која потсетува на сонот на Расколников, за кој пишува Јустин Поповић ;"Се појавија ...нови микроби, микроскопски суштества, кои се вовлекуваа во човечките тела...со воља и ум...Секој мислеше дека единствено во него се наоѓа вистината, и се мачеше гледајќи ги другите , се удираше в гради, плачеше и ги прекршуваше рацете...не можеа да се сложат што ќе сметаат за зло а што за добро..."³. Дали денес може да се зборува за љубов кон мудроста? Ама, каква мудрост е таа што ти ја одредуваш за мудрост? А кога метафизиката потполно се отфрла? Од љубов кон мудроста до себељубие... Длабочината на философскиот океан веќе воопшто не е длабока. Философијата го помести центарот околу кој ротира, илустративно, со пренебрегнувањето максимата, на еден од седумте антички мудреци, ин цонцрето, мудроста на Талес кога на прашањата што е најтешко и што е најлесно вели: *"Што е најтешко?- Самиот себе да се сџознаеш. А што е лесно? На друг совет да даваш"*⁴. Проблемската супстанција е нерадикалната самокритичност.*Тука го лоцирам бисерот на философијата, а воедно и сџистанцијата на проблемот на философијата, односно болесџоѓениот елменџ. Поџрецизно, заборавањето на овој џримарен философски сџав, е џенезата на болесџа на философијата.* Хусерловото епохе не е радикално. *Во философскиџе дискурси кои сџарџуваат од философскоџо аџодикџично Еџо, не смееме да се џоџџреме на ниџден аксиом, на ниџдна вистинџиџосџ, а симуџиџано да не сме на ниво на самосвесџи дека сме консџрукџиџори на истџиџиџе.*

Во прилог на оваа его-лошка теза, низ теоретскиот ракурс на Западната философија, говорат неодминливите аргументи, "вечните скандали на философијата", почнувајќи од Декартовото аподиктично изведено его: "Така, откако добро промислив и грижливо ги испитав сите нешта, најпосле треба да заклучам и да сметам дека изказот Его сум, Его еџистам, е нужно вистинит секогаш кога го изговарам или кога го сфаќам во мојот дух"⁵,

1 Поповић Јустин, Философија и религија Ф.М. Достојевскога, стр. 71

2 Ниче Фридрих, Воља за моќ; Дерета, Београд, 1991; стр. 587

3 Поповић Јустин, Философија и религија... стр. 72

4 Laertije Diogen, Život i mišljenja istaknutih filozofa; BIGZ, Beograd, 1973; str. 11

5 Декарт Рене, Метафизички медитации; Темели, Скопје, 1998; стр. 34

сфатено како аподиктичен фундус на светот тестиран низ огнот на радикалната скепса. Еклатантниот трансцендентален дискурс на Џон Лок, етаблирањето на тезата дека ги знаеме идеите на стварите, а не самите ствари, односно идеите се "...сè што е предмет на разумот додека човекот мисли"⁶ (како наивната поделба на примарни и секундарни квалитети). Потом неизбежливите аргументи на деструктор на рес еџтенса Џорџ Беркли, со "скандалозното" одредување на суштината на немислечките нешта: "Нивното есе е перцепи; ниту пак е можно некако да постојат надвор од умовите или мислечките нешта што ги перцепираат нив"⁷. Во иста линија будниот Хјум, кој го радикално принципиелно го акцептира светското епохе на Декарт, но за разлика (од Декарт) разборито забележа дека она што следи е конструирање на светот стартувајќи од его-то, а не објективно познание, и дека принципот на нашето заклучување; "Тој принцип е обичајот или навиката"⁸; нашите знаења се навика која е рафинирана од светот на нашата емпирија. Следно, аргументите на Кант, рефлексивниот творец на коперниканскиот пресврт, кој (покрај тоа) што се обиде да конструира една монументална архитеконика на умот, односно составно среден инвентар на целиот наш имот, со помош на чистиот Ум (сепак не го надмина Лок, заборави дека принципот на разлог, не е емпириски, туку трансцендентален, па според тоа што тој нарекува ноуменално?) Инспириран првин од Спиноза, а потом од "моралниот закон" на Кант, философот кој сакаше да биде одговорен за тоа што го прави, кој сакаше да дејствува оти добро разбра дека инаку нема да постои, чија конклузија за знаењето е дека секое знаење е само свест за нас самите. Во иста димензија аргументите на философот на идентитетот Шелинг, потем монументалната Хегелова феноменологија на духот, понатаму аргументите на Шопенхауер, Ниче... Аргументите на радикално трансценденталниот субјективизам на Хусерл, и воопшто целокупната философска инклинараност што следи, која е всушност само апликација, на трансценденталниот ракурс (или сосем наивно го пренебрегнува), говори во прилог на тезата дека, поаѓајќи од трансценденталниот ракурс, ниеден аксиом не е екстерно прифатен (во спротивно не би бил трансцендентален ракурсот), ниедна вистина не прифатена, ами конструирана, изведена од нас... ***Па зарем философијата не е еџо-логија?*** Според тоа со кое право може еден човек да му кажува на друг, без самиот себе да се испита, без да се спознае себеси? Самиот себе да се направи подобен, но дали целиот земски живот е доволен, за финансирање на себе испитувањето? Со ист интензитет се наметнува прашањето, како да се спознаам себе, та јас себе се знам, како што вели Декарт, духот полесно се спознава од телото! Секогаш сум си презентен на себе си! Во однос на кого да се спознаам себеси? Во однос на кого да ја спознаам и осмислам мојата состојба, која ќе го добие името моментална состојба во мигот кога ќе го спознаам својот краен дезидератив, во однос на референтната инстанца? Во однос на Декарт ли, Кант, Фихте, или Хегел...? Во никој случај, ако судам од трансцендентален ракурс, нема шанси, ако судам по референтната инстанца за кои тие тврдат

6 Lok Džon, Ogled o ljudskom razumu; Kultura, Beograd, 1962; str. 24

7 Беркли Џорџ, Расправа за принципите на човечкото познание; Zumpres, Skopje, 1996; str. 36

8 Хјум Дејвид, Испитување на човековото познание; Слово, Скопје; стр. 45

дека е референтна, тогаш не сум Јас туку сум, атрибут на Декарт, Фихте , Хегел...

Его-логијата како прима философија, Византиската философија - бастион на философијата

Его-логијата ѝ треба да биде прима философија. Тука е бисерот на философијата. Актуелното пренебрежување на его-логијата како прима философија е локацијата на ѝнезата на болестта на философијата. "Нашата филозофија постанува историја на нашето сопствено срце..."⁹, проникнува Фихте. Запоставувањето на императивно примарната философска максима спознај се себе си, е клучниот философски проблем, кој го продуцира философското центрифугирање од системот на знаењето! Семантиката на оваа максима ја определувам како философската супстанција. Треба да се свртиме кон себе си, да дојдеме до состојбата, како Хераклит што артикулира: "Јас се испитав самиот себе"¹⁰. *Его-логијата ѝ треба да биде прима философија, ICH-METAPHYSIC.*

Во континуитет на претходното, вака етаблирајќи ја есенцијата на философијата, имено како его-логија, кој е критериумот при определбата на философијата, како парадигма во однос на која одредени философии се философии, а други пак не? Зошто во конвенционално доминантната Западна философија, флагрантно се занемарува Византиската? Кога "замирисаниот" духовен живот, во Западната философска мисла, е вонредно еклатантно раздвижен и обновен, како резултат на монументално богатата духовна и философска Византиска мисла? Па Византиската философска динамика несомнено е антецеденс, уште повеќе низ идејно теоретски ракурс таа е цондитио сине љуа нон при базичното конституирање на Западната философија, како фундаментално философски така и во однос на нејзината историја! Грандиозен е бројот на аргументи за длабокиот духовно-интелектуален живот во Византија, во на сферите на животот во тоталитет, имено во областа на правната наука, законодавниот труд на Јустинијан, Татакис зборува за раздвиженост во математиката, механиката, астрономијата(во 1324 г., 254 години пред папата Григор 13, Никифор Григор го етаблира методот за точно одредување на Велигден, подоцна прифатен од папата Григор во 1578, кој го инаугурира според него именуваниот календар, имено Григоријанскиот). Создавањето на словенската азбука... Грандиозните философски реperi Св. Василиј Велики, Псевдо Дионисиј Ареопагит, Св. Јован Лествичник, Св. Максим Исповедник, Св. Јован Дамаскин... *Па зарем не е насушина ѝопребата од ѝтемелно експонирање на Византиската философија?* Посебно од нас, кои сме директен дел од Византиското наследство? Како што напоменав погоре, кој може да каже дека Византиската философија не е философија? Таа е пар ецелланце философија и по формалната структура, и по проблемите кои ги обработува, таа можеби е

9 Фицхте Ј.Г. ,Одабране филозофске расправе; Култура, Загреб, 1956; стр. 139

10 Хераклит, Свједочанства и фрагменти Матица Хрватска, Загреб, 1951; фрагмент 101, стр.14

единствена философија, која сеуште е љубов кон мудроста. Ако ние не ја експлоатираме Византиската философија, која е есенцијална увертира во Македонската философска мисла, воопшто во Балканската (не помалку и во ш.н. Западна) философија, и која можеби е последниот басион на философијата штоаш кој? Имено, ние друа позиција немаме. Византиската философија е нашиот ексклузивен ракурс, единствен онтолошко-логичен поглед на светот. Дијагнозата на актуелната философија како еџо-логија и штоа еџоцентрична, џо дислеѓијата мира аксиолошкиот аспект на дисквалификацијата на Византиската философија како философија и ја инаугурира во последен басион на философијата.

Goran Mitevski

**EGO-LOGY – PHILOSOPHIA PRIMA,
AN OVERTURE IN EXCLUSIVE BYZANT PHILOSOPHY**

The present theoretical examination of philosophy, apodictical leads us toward diagnosis of a disease in philosophy. Present situation ergo activates our private potentials in movement to find disease initiators, elements that makes the current situation. The genesis of the disease is located in marginalising of the imperatively primar philosophical attitude scito teipso, the key philosophical problem, which de facto produce the philosophycal centrifuging from the system of knowledge. In fact, the problem is in egocentrising of the ego-logy! The ego-logy - philosophia prima, or philosophy in its essence, namely ego-logy, is discrediting the criterias that discredits Byzant philosophy like non-philosophycal, in fact dislegitimise the acsiological aspect of the discredit of Byzant philosophy, and inaugurates the Byzant phylosophy as the last bastion of philosophy.